

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Marie Žiškové a soudců JUDr. Josefa Baxy a JUDr. Michala Mazance v právní věci **žalobce A. R.**, proti **žalované České správě sociálního zabezpečení**, Křížová 25, 225 08 Praha 5, v řízení o žalobě proti rozhodnutí ze dne 6. 8. 2002,

takto:

I. Rozhodnutí České správy sociálního zabezpečení ze dne 6. 8. 2002, **se zrušuje**.

II. Věc **se vrací** žalovanému k dalšímu řízení.

III. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

Dne 11. 6. 2002 podal žalobce žádost o poskytnutí jednorázové peněžní částky podle zákona č. 261/2001 Sb. o poskytnutí jednorázové peněžní částky účastníkům národního boje za osvobození, politických vězňům a osobám z rasových nebo náboženských důvodů soustředěných do vojenských pracovních táborů a o změně zákona č. 39/2000 Sb., o poskytnutí jednorázové peněžní částky příslušníkům československých zahraničních armád a spojeneckých armád v letech 1939 až 1945 (dále též „zákon“). Žalobce touto žádostí uplatnil nárok politického vězně a to za dobu vazby a věznění v době od 8. 7. 1973 do 17. 6. 1975 a dále v době od 1. 5. 1981 do 1. 7. 1982. Rozhodnutím ze dne 6. 8. 2002 žalovaná žádost žalobce zamítla. Rozhodnutí žalovaná odůvodnila tím, že rozhodnutí Krajského soudu v Praze ze dne 28. 12. 1973, sp. zn. 5 To 618/73, o věznění žalobce v uvedené době nebylo zrušeno

podle zákona č. 119/1990 Sb., o soudní rehabilitaci, nebo podle zákona č. 198/1993 Sb., o protiprávnosti komunistického režimu.

Proti tomuto rozhodnutí podal žalobce včas prostřednictvím žalované opravný prostředek formálně označený jako odvolání. V něm uvedl, že byl zcela rehabilitován rozhodnutím Nejvyššího soudu v Praze ze dne 31. 10. 1991, sp. zn. 1 Tz 40/91, vydaném podle zákona č. 119/1990 Sb., o soudní rehabilitaci, a splňuje tak zákonné podmínky pro přiznání jednorázové peněžní částky. Žalovaná opravný prostředek žalobce, spolu se svým vyjádřením k němu, předložila Vrchnímu soudu v Praze dne 27. 8. 2002.

V písemném vyjádření k opravnému prostředku žalovaná navrhla, aby soud napadené rozhodnutí potvrdil. Poukázala na to, že žalobce byl v době 8. 7. 1973 do 17. 6. 1975 vězněn pro trestný čin neuvedený ani v § 2 ani § 4 zákona č. 119/1990 Sb. Dále shodně jako v napadeném rozhodnutí uvedla, že rozhodnutí o věznění žalobce nebylo zrušeno podle zákona č. 119/1990 Sb., ani podle zákona č. 198/1993 Sb., žalobce není oprávněnou osobou.

Ze správního spisu vyplynulo následující:

Žalobce podal žádost o poskytnutí jednorázové peněžní částky formou vyplnění formuláře, v němž zaškrtnutím příslušné části uplatnil nárok jako politický vězeň. Potvrzením Vězeňské služby České republiky ze dne 6. 6. 2002, čj. GŘ VS 2187/41280/53/2002, doložil dobu vazby a výkonu trestu v době od 8. 7. 1973 do 17. 6. 1975 na základě rozsudku Okresního soudu v Mladé Boleslavi sp. zn. 2T 279/73 a dále dobu vazby a výkonu trestu od 1. 5. 1981 do 1. 7. 1982 na základě rozhodnutí Okresního soudu v Mladé Boleslavi sp. zn. 3T 428/81 a ověřenou fotokopií doložil státní občanství České republiky; současně v žádosti žalovanou požádal o došetření odsuzujících soudních rozhodnutí.

K žádosti žalované Okresní soud v Mladé Boleslavi zaslal žalované rozsudek Okresního soudu v Mladé Boleslavi ze dne 9. 11. 1973, sp. zn. 2T 279/73, jímž byl žalobce uznán vinným tr. činem rozkrádání majetku v socialistickém vlastnictví podle § 132/1a tr. zák. a byl mu uložen nepodmíněný trest odnětí svobody 2 let. K odvolání okresního prokurátora v Mladé Boleslavi Krajský soud v Praze rozsudkem ze dne 28. 12. 1973, sp. zn. 5 To 618/73, rozsudek okresního soudu v celém rozsahu zrušil, žalobce uznal vinným tr. činem rozkrádání majetku v socialistickém vlastnictví podle § 132/1a, 2b, c, tr. zák. a odsoudil žalobce k nepodmíněnému trestu odnětí svobody v trvání 3 let. Okresní soud v Mladé Boleslavi dále v odpovědi na žádost žalované o zaslání rozhodnutí týkajících se odsouzení žalobce sdělil, že stejnopis rozsudku ze spisu 3T 428/ 81 nemůže žalované zaslat, neboť spis není ve spisovně založen a uvedl, že z rejstříku T/81 zjistil, že žalobce byl rozsudkem ze dne 17. 7. 1981 odsouzen k trestu 14 měsíců za tr. čin dle § 202/1 tr. zák., rozsudek byl potvrzen usnesením krajského soudu ze dne 29. 9. 1981. Dále okresní soud uvedl, že v této věci byla podána stížnost pro porušení zákona k Nejvyššímu soudu v Praze (rozhodnutí ze dne 31. 10. 1991, sp. zn. 1 Tz 40/91); zda Nejvyšší soud stížností napadená rozhodnutí zrušil není z rejstříku patrno a dále poukázal soud na to, že žalovaná si rozhodnutí může vyžádat od Nejvyššího soudu nebo od odsouzeného. Žalovaná, aniž by si opatřila další podklady ke zjištění skutkového stavu rozhodnutím ze dne 6. 8. 2002 žádost žalobce zamítla. Rozhodnutí odůvodnila tím, že shora uvedené rozhodnutí Krajského soudu v Praze ze dne 28. 12. 1973, sp. zn. 5 To 618/73, vydané o věznění žalovaného v době, za níž nárok uplatnil, nebylo zrušeno podle zákona č. 119/1990 Sb.nebo podle zákona č. 198/1993 Sb.

V daném případě jde o věc, která na Nejvyšší správní soud přešla podle ustanovení § 132 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“) z Vrchního soudu v Praze. Podle tohoto ustanovení Nejvyšší správní soud ve věcech neskončených vrchními soudy, v nichž byla přede dnem účinnosti s. ř. s. dána jejich věcná příslušnost, dokončí řízení zahájená před těmito soudy. V předmětné věci bylo přede dnem 1. 1. 2003 zahájeno řízení u Vrchního soudu v Praze a byla dána věcná příslušnost vrchního soudu, neboť obsahem žaloby byl návrh na přezkoumání rozhodnutí vydaného podle zákona č. 261/2001 Sb. Jde-li o věci správního soudnictví, pak podle ustanovení 129 odst. 2 s. ř. s. řízení o opravných prostředcích, o nichž nebylo rozhodnuto do dne nabytí účinnosti tohoto zákona, se dokončí podle ustanovení části třetí hlavy druhé dílu prvního tohoto zákona (tedy podle ustanovení o řízení o žalobě proti rozhodnutí správního orgánu).

Žaloba je důvodná.

Zákon č. 261/2001 Sb. zakládá v § 3 odst. 1 nárok na přiznání jednorázové peněžní částky osobám, které vymezuje v § 1 odst. 1 a 3 zákona a označuje je legislativní zkratkou „účastník národního boje za osvobození", dále osobám, které vymezuje v § 2 odst. 1 zákona a označuje je legislativní zkratkou „politický vězeň" a též i vdovám a vdovcům po těchto osobách.

Nárok, jehož přiznání se žalobce domáhá, je nárokem osoby uvedené v § 2 odst. 1 citovaného zákona, tedy osoby, která splňuje podmínky politického vězně tak, jak je speciálně pro účely založení nároku na poskytnutí jednorázové peněžní částky podle tohoto zákona tento zákon v uvedeném ustanovení vymezuje.

Řízení o nároku podle zákona č. 261/2001 Sb. se zahajuje na návrh oprávněné osoby (§ 7 odst. 1 zákona); je tedy řízením plně ovládaným zásadou dispoziční a závisí na vůli oprávněné osoby nejen to, zda návrh na přiznání takového nároku u správního orgánu uplatní či nikoliv, ale i to, v jakém rozsahu návrh uplatní, tj. za jakou dobu bude přiznání jednorázové peněžní částky uplatňovat. Žalobce tak učinil žádostí doručenou žalované dne 11. 6. 2002 a poukazem na potvrzení Vězeňské služby vymezil dobu, za kterou přiznání jednorázové peněžní částky požaduje dobou vazby a věznění od 8. 7. 1973 do 17. 6. 1975 a dále dobou vazby a věznění od 1. 5. 1981 do 1. 7. 1982. Bylo proto povinností žalované k takto podaném návrhu (žádosti) zjistit skutkový stav a za tím účelem si opatřit potřebné podklady pro rozhodnutí (§ 32 odst. 1 správního řádu) a pokud by neshledala důvody pro přiznání jednorázové peněžní částky v celém rozsahu v jakém ji žalobce v žádosti uplatnil, aby v té části, v níž shledala žádost nedůvodnou ji zamítla. Žalovaná tak neučinila a přesto, že svým rozhodnutím rozhodovala o nároku žalobce na jednorázovou peněžní částku za dvě doby žalobcova věznění, shromáždila podklady vztahující se pouze k době věznění od 8. 7. 1973 do 17. 6. 1975, neopatřila si žádné podklady vztahující se k době žalobcova věznění od 1. 5. 1981 do 1. 7. 1982 a z podkladů takto shromážděných vyvodila závěr, že žalobce nesplňuje důvody pro přiznání jednorázové peněžní částky v obou dobách věznění. Rozhodnutí žalované je tak nepřezkoumatelné pro nedostatek důvodů, neboť závěr o tom, že žalobce nesplňuje podmínky pro přiznání jednorázové peněžní částky za dobu věznění od 1. 5. 1981 do 1. 7. 1982 se neopírá o žádná skutková zjištění.

Ze shora uvedených důvodů proto soud napadené rozhodnutí pro tuto vadu řízení podle ustanovení § 76 odst. 1 písm. a) s. ř. s. bez dalšího zrušil a věc vrátil žalované k dalšímu řízení, a to aniž by v souladu s tímto ustanovením ve věci nařizoval jednání.

Žádnému z účastníků řízení nebyla přiznána náhrada nákladů řízení, neboť z obsahu spisu vyplývá, že úspěšnému žalobci, jemuž by jinak právo na náhradu nákladů příslušelo (§ 60 odst. 1 s. ř. s.), náklady řízení nevznikly.

P o u č e n í : Proti tomuto rozhodnutí nejsou opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 2. července 2003

JUDr. Marie Žišková
předsedkyně senátu